

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 310/2026-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], t. č. [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 60/2024 z 8. januára 2026 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. marca 2026 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a „na spravodlivý proces“ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uvedené práva mal porušiť Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý svojím uznesením sp. zn. 4 Tdo 60/2024 z 8. januára 2026 odmietol sťažovateľovo dovolanie v trestnej veci, v ktorej bol sťažovateľ uznaný za vinného zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požiadal o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom z dôvodu, že vykonáva trest odňatia slobody a nemá dostatok prostriedkov na úhradu právneho zastúpenia.
3. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu č. k. 2T/103/2022-517 zo 7. februára 2023 uznaný za vinného zo spáchania zločinu znásilnenia a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody

vo výmere 7 rokov. Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal odvolanie, ktoré bolo zamietnuté uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 3To/36/2023-572 zo 4. mája 2023.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, v ktorom namietal, že jeho právo na obhajobu bolo zásadným spôsobom porušené [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] z dôvodu, že ho v prípravnom konaní zastupoval ustanovený advokát, ktorý si riadne neplnil svoje povinnosti a došlo medzi ním a sťažovateľom k strate dôvery. Podľa sťažovateľa okresný súd pochybil, keď napriek týmto skutočnostiam neoslobodil ustanoveného advokáta od obhajoby podľa § 43 ods. 1 Trestného poriadku. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že advokát, ktorého si následne sám zvolil, sa nemohol zúčastniť procesného úkonu preštudovania vyšetrovacieho spisu.

5. Sťažovateľ ďalej namietal, že rozhodnutie okresného súdu je nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné, pretože zistený skutkový stav neodôvodňoval záver o tom, že sťažovateľ spáchal zločin, za ktorý bol odsúdený. Podľa sťažovateľa okresný súd svoje rozhodnutie založil výlučne na výpovedi poškodenej, ktorá však bola protirečivá, a sťažovateľ podrobne uvádzal dôkazy, ktoré ju mali vyvrátiť. Sťažovateľ uzavrel, že okresný súd pochybil pri hodnotení dôkazov a o jeho vine rozhodol napriek existencii dôvodných pochybností, čím porušil zásadu *in dubio pro reo* (v pochybnostiach v prospech obžalovaného).

6. Okrem toho sťažovateľ v dovolaní namietal, že rozhodnutie okresného súdu bolo založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané v súlade so zákonom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku], a tu opätovne poukázal na skutočnosť, že v prípravnom konaní ho pri procesných úkonoch zastupoval ustanovený advokát, ku ktorému stratil dôveru. Navyše, dôkazy mali byť vykonané nezákonne aj z dôvodu, že v prípravnom konaní dokazovanie realizoval zaujatý vyšetrovateľ, ktorý mal byť z úkonov prípravného konania vylúčený, čím mal byť zároveň naplnený aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku. Zaujatosť vyšetrovateľa sťažovateľ odôvodnil tým, že dotknutý vyšetrovateľ v minulosti podal na sťažovateľa trestné oznámenie pre spáchanie trestného činu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a vystupoval ako poškodený v súvisiacom trestnom konaní, v ktorom bol sťažovateľ za tento trestný čin odsúdený.

7. Najvyšší súd svojím uznesením sťažovateľovo dovolanie odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a vo svojom rozhodnutí zdôraznil, že skutočnosti týkajúce sa postupu ustanoveného advokáta v prípravnom konaní, ako aj zaujatosti vyšetrovateľa boli sťažovateľovi známe a mohol ich použiť v odvolacom konaní ako námietky proti rozsudku okresného súdu. Keďže tak neurobil, najvyšší súd tieto námietky nemohol meritórne preskúmať, čo vyplýva z ustanovenia § 371 ods. 4 Trestného poriadku. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že najvyšší súd sa nad rámec svojho rozhodnutia o odmietnutí dovolania k uvedeným dovolacím námietkam vyjadril, čo však nie je pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti podstatné.

8. Ak ide o neúčast' zvoleného právneho zástupcu na procesnom úkone preštudovanie vyšetrovacieho spisu, najvyšší súd z obsahu súdneho spisu zistil, že sťažovateľ doručil plnomocenstvo pre zvoleného zástupcu najskôr jednu hodinu pred uvedeným procesným úkonom, hoci bol o tomto úkone upovedomený päť dní vopred. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na ustanovenie § 36 ods. 4 Trestného poriadku, v zmysle ktorého zmena obhajcu nie je dôvodom na zmenu termínu už nariadeného úkonu trestného konania. Na samotnom úkone sa zúčastnil ustanovený obhajca, ktorý ešte bol povinný sťažovateľa zastupovať, kým zvolený zástupca

obhajobu skutočne neprevzal. Z uvedených dôvodov nedošlo k porušeniu sťažovateľovho práva na obhajobu. Najvyšší súd k tomu dodal, že aj keby malo k porušeniu tohto práva dôjsť, zvolený právny zástupca mal možnosť sa s obsahom spisu oboznámiť, predkladať návrhy, dôkazy a opravné prostriedky v konaní pred súdom prvého stupňa, preto by takéto porušenie práva na obhajobu nebolo zásadné, teda nebol by daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

9. Najvyšší súd sa vyjadril aj k sťažovateľovej námietke, že rozsudok okresného súdu nebol dostatočne odôvodnený a tieto námietky preskúmal podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. V rámci tohto prieskumu uviedol, že sťažovateľ v skutočnosti napádal hodnotenie dôkazov a skutkové závery súdov nižšieho stupňa a ponúkal pritom vlastné hodnotenie dôkazov a vlastné skutkové závery, čím sa v podstate domáhal prieskumu zisteného skutkového stavu. Tento prieskum však v dovolacom konaní nie je možný, pretože by to bolo v rozpore s už uvedeným zákonným ustanovením. Dovolanie bolo preto aj v tejto časti odmietnuté.

10. Najvyšší súd sa však aj tu podrobne vyjadril k jednotlivým sťažovateľovým námietkam a konštatoval, že súdy nižšieho stupňa vo svojich rozhodnutiach dostatočným spôsobom vysvetlili, ktoré skutočnosti považovali za dokázané, prečo považovali výpoveď sťažovateľky za pravdivú a v podstatných bodoch za konzistentnú, ktoré ďalšie dôkazy jej výpoveď potvrdzovali, pričom súdy nižšieho stupňa prihliadli aj na tie dôkazy, ktoré mali podľa sťažovateľa výpoveď poškodenej vyvrátiť či spochybníť. Najvyšší súd uzavrel, že súdy nižšieho stupňa svoje rozhodnutia odôvodnili dostatočne a uviedli, akými právnymi úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadili a prečo neboli vykonané ďalšie dôkazy. Ústavný súd nepovažuje za potrebné zopakovať podrobnosti tejto argumentácie najvyššieho súdu, keďže je sťažovateľovi známa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti len stručne uviedol, že najvyšší súd jeho dovolanie zamietol bez toho, aby sa riadne a presvedčivo vysporiadal s jeho dovolacími námietkami.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. V zmysle svojej judikatúry je ústavný súd oprávnený skutkové alebo právne závery všeobecných súdov preskúmať len vtedy, ak by tieto závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva. V tejto súvislosti je potrebné dôsledne odlišovať úlohu ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd od iných orgánov verejnej moci, čo musí odrážať aj odôvodnenie ústavnej sťažnosti, v ktorom kritika postupu alebo rozhodnutia všeobecného súdu musí mať nevyhnutné prepojenie na sťažovateľove základné práva a slobody (pozri napr. III. ÚS 54/2025).

13. Sťažovateľ síce vo svojej sťažnosti tvrdí, že uznesenie najvyššieho súdu nebolo dostatočne odôvodnené, ale neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by o tom svedčili. Inak povedané, vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu v ústavnej sťažnosti absentujú konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu ústavných práv sťažovateľa tak,

ako to predpokladá § 123 ods. 1 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Ústavný súd konštatuje, že rozsah nedostatkov ústavnej sťažnosti dosahuje mieru, ktorá neumožňuje ich odstránenie postupom podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Doplnenie ústavnej sťažnosti na výzvu adresovanú sťažovateľovi a v súlade s ňou by totiž už muselo byť vyhodnotené ako nová ústavná sťažnosť, nie ako doplnenie aktuálnej ústavnej sťažnosti.

15. Podľa názoru ústavného súdu ani nedostatok právnického vzdelania a právneho zastúpenia nemôže sťažovateľovi brániť, aby čo aj svojimi slovami uviedol konkrétne dôvody, pre ktoré mal najvyšší súd jeho práva porušiť. Keďže sťažovateľ tieto dôvody neuviedol, bola jeho ústavná sťažnosť odmietnutá pre nedostatok náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku tohto uznesenia).

IV.

K ustanoveniu právneho zástupcu

16. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak i) navrhovateľ o to požiada, ii) odôvodňuje to jeho pomery a iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (pozri III. ÚS 29/2022, bod 32 odôvodnenia).

17. Ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, pretože v jeho prípade bola sťažnosť odmietnutá pre nedostatok zákonom stanovených náležitostí, teda išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Z tohto dôvodu ústavný súd žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. mája 2026

Robert Šorl
predseda senátu